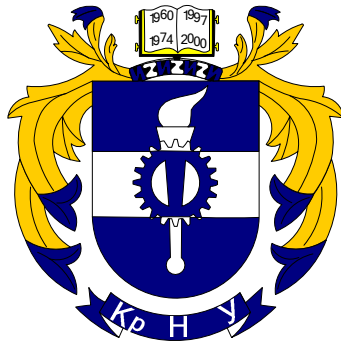

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ, ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ
І СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА СИСТЕМА ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
141 – «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА
ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

КРЕМЕНЧУК 2018

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна система технічної термінології» для студентів денної та заочної форм навчання зі спеціальності 141 – «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» освітнього ступеня «Магістр»

Укладач к. т. н., старш викл. М. С. Малякова

Рецензент к. т. н., доц. А. П. Калінов

Кафедра електричних машин та апаратів

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

Протокол ____ від ____ 2018 р.

Голова методичної ради _____ проф. В. В. Костін

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Теми для опрацювання, передбачені програмою навчальної дисципліни	5
2 Перелік тем і питань до самоконтролю з навчальної дисципліни.....	6
3 Питання до підсумкового контролю	14
Список літератури.....	16

ВСТУП

Програма навчального курсу складається з 7 тем, які рекомендується вивчати в послідовності, викладеній у цих вказівках.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна система технічної термінології» є засвоєння необхідних знань з принципів правильного тлумачення міжнародної технічної термінології, формування твердих практичних навичок з перекладу джерел технічної інформації, отримання навичок викладення результатів науково-дослідної роботи іноземною мовою. Завдання навчального курсу «Міжнародна система технічної термінології» полягає у розвитку у студентів теоретичних знань і практичних навичок, що дозволяють їм розуміти і застосовувати основні принципи і прийоми перекладу і тлумачення міжнародної науково-технічної термінології.

У методичних вказівках наведені теми самостійної роботи, які не потребують особливого роз'яснення викладача та можуть бути вивчені студентами самостійно за допомогою наведеної нижче літератури. До кожної теми наведені питання для самоперевірки, а також рекомендована література.

Під час підготовки питань, що виносяться для самостійного опрацювання, можна використовувати не лише наведену літературу, а й інші джерела інформації.

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: загальні правила перекладу міжнародних термінів що складаються як з окремих слів, так і словосполучень; принципи перекладу дієслів у пасивному стані, інфінітивних, дієприкметникових, герундійних зворотів; правила перекладу умовних речень та модальних дієслів; принципи використання перетворень на рівні синтаксису; особливості науково-технічного стилю; уміти: використовувати необхідні засоби та методики аналізу науково-технічного тексту; точно, зі збереженням сенсу, перекладати спеціалізовані науково-технічні терміни; виявити співвідношення частини і цілого у реченні з використанням міжнародних термінів; уникати необґрунтованих відступів від тексту оригіналу; самостійно написати анотацію науково-технічної роботи англійською мовою з використанням міжнародної термінології.

1 ТЕМИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ПЕРЕДБАЧЕНІ ПРОГРАМОЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Лексичні аспекти перекладу міжнародної термінології

Тема 1 Загальні принципи перекладу слів. Переклад термінів. Переклад інтернаціональних слів.

Тема 2 Неологізми та способи їх перекладу. Скорочення та способи їх перекладу. Переклад словосполучень. Трансформації при перекладі. Контекстуальні заміни.

Змістовий модуль 2 Граматичні та стилістичні аспекти перекладу

Тема 3 Переклад артикля, дієслів у пасивному стані, емпатичних конструкцій. Переклад інфінітиву та інфінітивних зворотів, дієприкметників та дієприкметникових зворотів, герундія та герундійного зворотів.

Тема 4 Переклад умовних речень, модальних дієслів. Перетворення на рівні синтаксису.

Тема 5 Різновиди стилів. Науково-технічний стиль. Переклад заголовків.

Змістовий модуль 3 Додаткові аспекти перекладу науково-технічних текстів.

Тема 6 Повний письмовий переклад, реферативний та анотаційний переклад.

Тема 7 Переклад патентів, технічної документації. Використання словників та довідників.

2 ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ ДО САМОКОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Лексичні аспекти перекладу міжнародної термінології

Тема 1 Загальні принципи перекладу слів. Переклад термінів. Переклад інтернаціональних слів.

Питання для самоперевірки

1. Які смислові відносини лексичних одиниць двох мов ви знаєте?
2. Що таке лексичне (словникове) відповідність?
3. Наведіть приклади слів, що не мають відповідностей в іншій мові.
4. У чому сутність використання прийому транскрипції / транслітерації при перекладі?
5. Що таке калькування слова в перекладі?
6. У чому відмінність між перекладом-поясненням в словнику і описовим перекладом слова в контексті?
7. У яких випадках перекладачеві слід давати пояснення та пояснення, не в тексті оригіналу?
8. У чому суть наближеного перекладу?
9. Що таке трансплантація?
10. Яка роль контексту при перекладі слова? Які типи контексту вам відомі?
11. Які вимоги висуваються до терміну?
12. Чому вважається, що терміни не ускладнюють роботу перекладача?
13. Які існують способи перекладу термінів?
14. Які терміни представляють найбільшу складність для перекладача?
15. Як слід перекладати безприйменникові багатокomпонентні терміни?
16. З яких частин мови можуть складатися термінологічні словосполучення?

17. Що необхідно враховувати при перекладі мотивованих термінів-словосполучень?

18. Що таке інтернаціональні слова?

19. Як з'являються такі слова в різних мовах?

20. Що таке псевдоінтернаціональні слова?

21. Які труднощі виникають у зв'язку з переведенням псевдоінтернаціональних слів?

22. Які основні відмінності в значенні псевдоінтернаціональних слів?

23. Яким може бути співвідношення між предметно-логічним змістом псевдоінтернаціональних слів в англійській і російській мовах?

Література: [1; 2; 5; 6; 9].

Тема 2 Неологізми та способи їх перекладу. Скорочення та способи їх перекладу. Переклад словосполучень. Трансформації при перекладі. Контекстуальні заміни.

Питання для самоперевірки

1. Які причини появи і основні способи утворення неологізмів в мові?

2. Наведіть приклади неологізмів-запозичень в англійською та рідною мовами.

3. Продуктивний такий спосіб утворення неологізмів як «гібридизація» слів?

4. У чому суть способу вокабулізації словосполучень?

5. Чи є конверсія активним способом створення неологізмів в англійській мові? Чи характерна конверсія для російської мови? Наведіть приклади атрибутивного вживання імен.

6. Охарактеризуйте розширення значення слова як спосіб створення неологізмів.

7. Як утворюються похідні слова? У чому суть цього способу?

8. Які основні способи з'ясування значення нового слова?

9. Як допомагає аналіз структури нового слова при перекладі?
10. Які основні способи передачі неологізмів в перекладі?
11. У чому полягає основна складність при перекладі неологізмів?
12. Наведіть приклади скорочень-запозичень в англійській мові.
13. Продуктивний такий спосіб творення слів як «усічені» слова? У чому недолік цього способу?
14. Чим відрізняється аббревіатура від акронима? В якому стилі найбільш часто використовуються скорочення, які мають постійне значення?
15. З чого складаються змішані скорочення? Які способи їх перекладу існують?
16. Які словосполучення є найбільш поширеним типом вільних словосполучень в англійській мові?
17. Які структурно-семантичні особливості атрибутивних словосполучень в англійській мові?
18. В якій послідовності слід перекладати багаточленів атрибутивну групу?
19. Як слід перекладати багаточленні атрибутивні групи з внутрішньої предикацією?
20. Які основні способи перекладу англійських атрибутивних словосполучень?
21. Чим викликано використання трансформацій як способу перекладу?
22. Чому необхідні перестановки під час перекладу?
23. У чому полягає прийом додавання під час перекладу?
24. Чи є опущення виходом під час уникнення важких місць в перекладі?
25. Які види контекстуальних заміни широко використовуються?
26. У чому сутність прийому конкретизації поняття під час перекладу?
27. Які причини використання генералізації?
28. Що таке смислове розв'язання під час перекладу?
29. Які причини зумовлюють застосування цілісного переосмислення і компенсації під час перекладу?

30. Що називається антонімічним відповідністю?

31. У яких випадках використовується антонімічний переклад?

Література: основна [1; 2; 5; 6; 9].

Змістовий модуль 2 Граматичні та стилістичні аспекти перекладу

Тема 3 Переклад артикля, дієслів у пасивному стані, емфатичних конструкцій. Переклад інфінітиву та інфінітивних зворотів, дієприкметників та дієприкметникових зворотів, герундія та герундіального зворотів.

Питання для самоперевірки

1. Які існують основні способи перекладу інфінітива?

2. Чим відрізняються перфектний і неперфектний форми інфінітива в англійській мові? Як це відбивається під час перекладу?

3. Як передається під час перекладу оборот «називний відмінок з інфінітивом»?

4. Як передається під час перекладу інфінітивний оборот «складне доповнення»?

5. Як передається під час перекладу інфінітивний оборот з прийменником *for*?

6. Які існують основні способи перекладу дієприкметників?

7. Як переводяться на російську мову англійські обставинні причетні обороти?

8. У чому полягають особливості перекладу причетних оборотів «складне доповнення» і «складне підмет»?

9. Як здійснюється переклад незалежного причетного обороту?

10. Як прийнято перекладати герундій і герундіальний оборот?

Література: [1; 2; 5; 6; 9].

Тема 4 Переклад умовних речень, модальних дієслів. Перетворення на рівні синтаксису.

Питання для самоперевірки

1. Яка роль граматичного оформлення підчас перекладі?
2. Які основні причини зміни структури пропозиції підчас перекладі? Які синтаксичні заміни зазвичай відбуваються при перекладі в складному реченні?
3. Чому при перекладі відбувається заміна членів пропозиції і частин мови?
4. З яких підчасчин відбувається членування пропозицій підчас перекладі?
5. В чому полягає суть об'єднання пропозицій підчас перекладі? Чому це необхідно?
6. Як передаються негативні пропозиції підчас перекладі?

Література: [1; 2; 5; 6; 9].

Тема 5. Різновиди стилів. Науково-технічний стиль. Переклад заголовків.

Питання для самоперевірки

1. Які різновиди науково-технічної літератури існують?
2. Які характерні особливості науково-технічної літератури з точки зору лексики, граматики, способу викладу матеріалу?
3. Чи існують додаткові засоби представлення матеріалу в науково-технічній літературі?
4. Який найкращий спосіб перекладу технічних текстів?
5. У чому полягають труднощі розуміння заголовків в англійському мовою?
6. У яких випадках необхідно прочитати всю статтю, щоб правильно перевести заголовок?
7. Які частини мови часто пропускаються в заголовках?
8. Як перекладати заголовки, що містять літерні і складові скорочення?
9. Які засоби служать для залучення уваги до заголовку?
10. Що являє найбільшу складність в перекладі заголовків?

Література: [1; 6; 9].

Змістовий модуль 3 Додаткові аспекти перекладу науково-технічних текстів

Тема 6 Повний письмовий переклад, реферативний та анотаційний переклад.

Питання для самоперевірки

1. Які правила переказу необхідно пам'ятати під час виконанні повного письмового перекладу?
2. Яка послідовність роботи над оригіналом під час повному письмовому перекладі?
3. Які типові помилки необхідно пам'ятати під час повному письмовому перекладі, щоб не допускати їх?
4. У яких випадках переклад наукового і технічного тексту можна вважати адекватним?
5. Які з'явилися самостійні види технічного перекладу, засновані на реферування тексту?
6. У чому суть реферативного перекладу?
7. У чому різниця між перекладом типу "експрес-інформація" і консультативним перекладом?
8. Яких вимог необхідно дотримуватися під час складанні анотацій? Що потрібно при цьому враховувати?
7. Для чого призначені спеціальні словники і довідники?

Література: [1; 6; 9; 2; 5; 10; 12; 15]

Тема 7 Переклад патентів, технічної документації. Використання словників та довідників.

Питання для самоперевірки

1. Що являє собою технічну документацію?
2. Чи становить переклад технічної документації труднощі? Чому?

3. Яких правил слід дотримуватися під час перекладі технічної документації?

4. Що таке патент? З яких частин він складається?

5. Назвіть особливості і наведіть приклади типових фраз, уживаних у кожній частині патенту.

6. Що таке патентна формула?

7. Чи існує різниця між патентами США і Великобританії?

8. Чого необхідно дотримуватися під час перекладі патентів? Що переводять в останню чергу?

9. Чим відрізняються загальні словники від спеціальних? На які види вони поділяються?

10. Що необхідно знати, для того щоб швидко знайти слово в словнику?

11. Для чого в словниках використовується тильда?

12. Яка основна мета спільних одномовних словників?

13. Яке розташування матеріалу найчастіше характерно для спеціальних політехнічних двомовних словників? Що ще можна знайти в кінці таких словників?

14. Чим відрізняються двомовні галузеві словники від політехнічних? Яке розташування матеріалу їм характерно?

Література: [1; 6; 9].

3 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Стил ь науково-технічної літератури.
2. Види технічної літератури.
3. Частковий переклад науково-технічних текстів.
4. Повний переклад науково-технічних текстів.
5. Вибірковий переклад науково-технічних текстів.
6. Функціональний переклад науково-технічних текстів.
7. Буквальний переклад науково-технічних текстів.
8. Семантичний переклад науково-технічних текстів.
9. Комунікативно-прагматичний переклад науково-технічних текстів.
10. Розмітка англійського тексту для перекладу.
11. Переклад заголовків наукових статей.
12. Термінологічні особливості в математиці.
13. Термінологічні особливості у фізиці.
14. Термінологічні особливості у хімії.
15. Термінологічні особливості в біології.
16. Термінологічні особливості в геології.
17. Термінологічні особливості в машинобудуванні.
18. Термінологічні особливості у хімічній промисловості.
19. Термінологічні особливості в електроніці і електротехніці.
20. Термінологічні особливості у радіофізиці.
21. Термінологічні особливості в інформатиці.
22. Термінологічні особливості у приладобудуванні.
23. Термінологічні особливості в енергетиці.
24. Термінологічні особливості у сільському господарстві.
25. Морфологічна будова термінів.
26. Склад науково-технічної термінології.
27. Зв'язок терміна з контекстом.
28. Багатокомпонентні термінологічні словосполучення.
29. Особливості перекладу словосполучень.

30. Послідовність перекладу словосполучень.
31. Варіативність у перекладі багатокomпонентних термінологічних одиниць.
32. Поняття про неологізми.
33. Способи утворення неологізмів.
34. Переклад неологізмів.
35. Поняття про фразеологізми.
36. Переклад фразеологізмів.
37. Фразеологічні особливості науково-технічної літератури.
38. Адекватність у перекладі.
39. Особливості перекладу технічної документації.
40. Арикуль у технічних документах.
41. Формальний підмет.
42. Утворення форм множини іменників латинського походження.
43. Утворення форм множини іменників грецького походження.
44. Порядок слів у реченні.
45. Допоміжні дієслова.
46. Прикметники і прислівники.
47. Форми інфінітиву і їх переклад.
48. Інфінітив у функції підмета.
49. Інфінітив у функції обставини мети.
50. Інфінітив у функції обставини наслідку.
51. Інфінітив у функції означення.
52. Інфінітив у функції присудка.
53. Інфінітив у функції додатка.
54. Форми герундія і їх переклад.
55. Герундій у функції підмета.
56. Герундій у функції предикатива.
57. Герундій у функції означення.
58. Герундій у функції прямого і прийменникового додатка.
59. Герундій у формі обставини.
60. Герундіальні комплекси.

61. Дієприкметник теперішнього часу у функції означення.
62. Дієприкметник теперішнього часу у функції обставини.
63. Дієприкметник минулого часу у функції означення.
64. Дієприкметник минулого часу у функції обставини.
65. Дієприкметник минулого часу у функції предикативу.
66. Перфектний дієприкметник.
67. Переклад дієприкметників активного і пасивного стану у функції обставини.
68. Незалежний дієприкметниковий зворот.
69. Модальні дієслова.
70. Особливості вживання модальних дієслів у науково-технічних текстах.
71. Суб'єктний інфінітивний комплекс.
72. Прийменниковий інфінітивний комплекс.
73. Часи *Simple*.
74. Часи *Continuous*.
75. Часи *Perfect*.
76. Поняття про складнопідрядні речення.
77. Підметові підрядні речення.
78. Присудкові підрядні речення.
79. Додаткові підрядні речення.
80. Означальні підрядні речення.
81. Обставинні підрядні речення.
82. Узгодження часів.
83. Мовлення від третьої особи.
84. Умовні речення.
85. Використання активного стану з безособовими формами дієслова.
86. Використання пасивного стану з безособовими формами дієслова.
87. Емфатичні конструкції.
88. Подвійне заперечення.
89. Синтаксичні перетворення на рівні речень.
90. Перетворення речень підчас перекладі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. 2017 IEEE Taxonomy Version 1.0 Created by The Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE).
2. Bell, Roger T. Translation and Translating. – Longman, 1991.
3. Айзенкоп С. М. Учебное пособие по техническому переводу / С. М. Айзенкоп, Л. В. Багдасарова, Н. С. Васина, И. Н. Глущенко. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1996.
4. Бадан А. А., Царьова С. О. Практичний курс з перекладу термінології комп'ютерних систем з англійської на українську мову навч. посіб. / А. А. Бадан, С. О. Царьова / НТУ «ХП», 209. – 83 с.
5. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. – М. : 2000.
6. Голікова О.М. Переклад термінології у галузі електроніки, електротехніки та енергетики з англійської на українську мову : навч. посіб. / О.М Голікова, В.М. Мирошніченко, С.О. Царьова / НТУ «ХП», 2011. – 204 с. – Англ. та укр. мовами.
7. Іванов О. Б., Бешта О. С., Долгов О. М. , Балахонцев О. В., Хілов В. С. , Введенська Т. Ю., Азюковський О. О., Сьомін А. О. Англійська мова для студентів електромеханічних спеціальностей [Текст] : навч. посібник / О. Б. Іванов, О. С. Бешта, О. М. Долгов та ін. – Д. : Національний гірничий університет, 2013. – 318 с.
8. Кабакчи В. В. Практика англоязычной межкультурной коммуникации. – Санкт-Петербург, 2001.
9. Кабакчи В.В. Практика английского языка: Сборник упражнений по переводу English-Russian. – Санкт-Петербург: Союз, 1999.
10. Казакова Т. А. Translation techniques. English-Russian: Практические основы перевода. – Санкт-Петербург, 2001.
11. Клименко Б. В. Електричні апарати. Електромеханічна апаратура комутації, керування та захисту. Загальний курс. Навчальний посібник. Електричні апарати_Part1. Електричні апарати_part2 Клименко Б.В. д.т.н., проф., Харьков 2013.

12. Клименко Б. В. Электричні та магнітні пристрої, електричні аксесуари, електричні установки. Терміни, тлумачення, коментарі : навч. посібник / Б. В. Клименко. – Харків : Вид-во «Точка», 2009. – 272 с.
13. Коваленко А.Я. Общий курс научно-технического перевода: Пособие по переводу с английского языка на русский. – Киев, 2004.
14. Комутаційна апаратура, апаратура керування, запобіжники. Терміни, тлумачення, коментарі : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Б. В. Клименко. – Х. : Талант, 2008. – 206 с.
15. Кунцевич С. Е., Смирнова Н. Ф. Грамматические трудности перевода. – Мн. : МГЛУ, 1999.
16. Ліпінська А. В. Науково/технічна термінологія: Навч. посіб. для дистанційного навчання / За ред. акад. М. І. Жалдака.– К. : Університет «Україна», 2007.– 219 с.
17. Пумпянский А. Л. Чтение и перевод английской научной и технической литературы на английский язык. – М. : Наука, 1981.
18. Хоменко С. А. Основы теории и практики перевода научно-технического текста с английского языка на русский : учеб. пособие / С. А. Хоменко, Е. Е. Цветкова, И. М. Басовец. – Мн. : БНТУ, 2004. – 204 с.
19. Царьова С. О. Переклад патентної документації США : Навч.-метод. посібник. – Харків: НТУ «ХП», 2006. – 208 с.
20. Царьова С. О. Переклад термінології у галузі електроніки, електротехніки та енергетики з англійської на українську мову : навч. посіб. / О. М Голікова, В. М. Мирошніченко, С. О. Царьова / НТУ «ХП», 2011. – 204 с.
21. Черноватий Л. М., Карабан В. І., Омелянчук О. О. Переклад англійської технічної літератури. Електричне та електронне побутове устаткування. Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу: навч. посіб. / Л. М. Черноватий, В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 296 с.

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна система технічної термінології» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 141 – «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» освітнього ступеня «Магістр»

Укладач к. т. н., старш. викл. М. С. Малякова

Відповідальний за випуск зав. кафедри ЕМА В. С. Дзюбан

Підп. до др. _____. Формат 60×84 1/16. Папір тип. Друк ризографія.

Ум. друк. арк. _____. Наклад _____ прим. Зам. № _____. Безкоштовно.

Видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600